

Келсн үгдэн күрдг Каруев Петр

— Колхозин правленд дуудулжана — гидж келчкэд гертэсн Петр гарв. Ахлач өрэдэн сууен саамта, эн ордж ирв.

— Манд эврэн йовдж хадг шин комбайн ирв. Терүг чамд өгхәр дуудуллав, тәрә цокхас урд комбайна аныгсинь, эрәсн, таглинь бәәри-бәәридн бәәх угагынн сәәнәр шиндждж, эрдж халәдж ав — гидж ахлач келв.

Маньгьдуртн гаражд ирәд, бийдән заасн комбайнан күцдн бүрткәд, зүүгьд уга аныгсинь зүүдз Петр кәдлв. Тингдз бәәтл, 4-ч тракторн бригадин бригадир Иванченко Анатолий Захарович гаражд ордж ирв.

— Аныгсн цугтан күцций? Тату-тартг бәәхлә урдасн келчк, ююнь эв-аргьгар болв чигн олдж авх кергтә, тәрә хуралгын өргн дор күрч ирв — гидж бригадир келв.

— Дуту-дунд уга, минь ода хаддж хура гив чигн йовдж чадджанав — гидж бригадирин үгд, Петр хәрү өгв.

— Тимм болхла сән, даругьас цуглулдж цокхд белн болджа — гидж келчкэд Анатолий Захарович йовдж одв.

Асхинь гертән хәрдж ирәд, комбайнанн конструкцинь умшад, дакад хадлгн цоклгн хойриг онцдн келгнә эв-аргьгиг газетәс хәәдз умшв.

Өрүндн кәдлжәсн газури ирәд, комбайнанн сүл ясвринь кегьд, йовулдз үзв.

— Өөрк бункерән сәәнәр халә — гидж штурвальн көвүнд келчкәд, хаджудн зогсад моторан ягьдз кәдлжәхинь чиньнв.

Бункерин эндк-тендинь чаньгьгадз ясчкад, көвүн буудж ирәд, Петрин хаджуд зерглв.

— Дү көвүн, тәрә цокх күлг белн болчкв, «зугл намаг чикәр эдлгн, би чигн тана нөкдв» гидж кел-

джәхинь соньеджанч — гидж амсхлә әдл аргьбулхан кәдлжәсн комбайнур заав. Моторан зогсачкад, үдин хотан уухар хойрули хәрцхәв.

— Халун дегд цунцград бәәнә, хур орн гиджәх бәәдлтә — гидж зууран йовдж йовад Петр келв.

— Тимм бәәдлтә — гидж штурвальн батлв.

Удсн уга, чилгр сәәхн өдр, бархлзсн хар үүләр бүркгәд, хур джинрдз орв. Петрин чееднн бүйтәд, ю келхән олдж ядад, гартан бәрдж бәәсн аагыта цәәгьән хәрү оркчкв.

— Хур далагьгар орх бәәдл уга, теньгр цеврддз йовна — гидж газагьас ордж ирсн герин эзн күүкд күн келв.

Петрин чееднн сарулдад, стол деер бәәсн газетәс негинь аргьбулхан татдз авад, орн деер кевтәд умшв.

— Халә — халә, үүлн тарад, хур гингәд бәәдз, би ода бригадан орад ирнәв — гидж терзәр шагьачкад, босад гарв...

Амтн амрдг вагончик. Бригадин кәдлчнрин зарьснн амрад кевтцхәнә, зарьснн шатр, дөвв наач, радиоприемник соньедж, газет умшдзацхана.

Цугталань мендчкәд бригадирүр өөрдв.

Лафетн жаткур одад хадсн газринь халәй? — гидж Петрт Анатолий Захарович келв. Хаалгьгар йовдж йовтлн генткн ә соньсгәд, трактор өөрдәд аашхнн үзгдв.

— Орсн хур далагьгар эс норгьдз, эн серджннджәх салькн дарунь хагсачкдз — гидж хоюри батлв.

Удсн уга нег-негинь дерлдүлдж эрәд гаргьгад кевтүлчкн буудя, кезә намаг ирдз цуглулхмб гиджәхшнн эн хойран нүдиг байрлулв. Өөрддз ирәд бәрдж үзцхәв.

— Маньгьдурас авн цуглулдж болджана, зуг тер түрүн хадснас

әклхмн — гидж бригадир заадж өгв.

Өрүгьгар эрт штурвальн көвүтәгьән комбайнур ирәд кәдлгдз үзв.

— Моторинн кәдлггн, хаджин гүүлггн чигн сән, эн машиг зуглчик залхан медх кергтә — гидж келчкәд, Петр инәв.

— Механизатормудиг шулун болдгар цуглултн — гидж колхозин ахлач, парторганизацин селләтр хойр ирчкәд келв.

Цаг түдл уга механизатормуд цуглрцхәв.

— Гару угагьгар 10 хонгин дунд тәрәгьән хурадж дуусхмн гисн Ставропольск крайин, Курск района күчкәлчнрин, механизатормудин, специалистнрин дуудсн дуудврин тускар колхозин ахлач үр Н. И. Кичапов цәәлгьдз келдз өгв.

— Ур Каруев комбайнчн белний? — гидж дарунь ахлач сурв.

— Хадлгьән чаньгьгати, цуглулгьна кергиг нанд даалгьтн, Курск района дуудвриг дөнндз 700 гектар газрт тәрә хурах үгән өгчәнәв — гидж комбайнер Каруев Петр даалгьвр бийдән авв. Энүнә келсиг цугьгар дөнндз, бийсән даалгьврмуд авцхәв.

Хург чилв. Итклтә күлг деерән суудж авад, түрүн өдрмүдт хадсн хар гуйрин эрәдин захд гүүлгәд күрч ирәд, хедерән буулгьв.

Бригадир Анатолий Захарович Иванченко хурц халәцтә, шиндзч, кеджәх бийинн туслн кәдлмшиг сәәнәр медсн деерән, оньган өгч зүткдг күн.

— Дор ормдн газ өг — гидж келчкәд, хадж чикәр гүүджәх угагьнин халәчкәд, деегшән давшад бункеринь болн моторинь чикәр кәдлжәхинь оньган өгч чиньчкәд, буудж ирәд, йовулдз үз гив.

И к бичкнәсн авн комбайна өөр дахдз кәдләд, энүнә алык нег аджгинь меддг Петр, хедериг улм

дорагшан буулгьгад, нег чигн буудян умш үлдәл уга цуглулад йовна.

— Кәдлмшән кецү гавшун кевәр киньдз кенә, цуглулад гарсн орминь халәтн, сәвүрәр сәвүрдчкн юмшинь — гидж комбайна ардас йовдж йовсн ахлач, бригадир келв.

— Дегәд эвтә гидгәр комбайнан залдз, ургьц цуглулдж йовна — гидж ахлач хәрү өгв.

Удсн уга цеврләд белдчкн газрмуд, алтн болсн шар буудягьгар дүүрцхәв. Шулуи-шулуьгар маши илгәтн гисн темдгтә чашгурдсн гудокн дун дару-дарунь Петрәс соньсгдв. Эн кевтән, эврән йовдж хадг комбайн эвтә Петр залачта нег-негән дерлдж кевтх ургьцин зузан эрәдиг асхн ора күртл эвинь олдж цуглулв.

Бүрүлин гегән холд тасрдз, харнъгьурдж одв. Сүүлин эргцән эргдз ирәд, тосдз бәәсн машинд буудягьән асхдз өгәд, комбайнан зогсгьгад хәрдж ирв. Оли механизатормуд хот-хоолан уучкн, амрдацхана. Бригадир Анатолий Захарович ордж ирв.

Кен кедү гектар хадв, кен кедү гектар цуглулв? — гидж бригадирт, энд-тендәсн сурврмуд өгцхәв.

— Каруев Петр зурагьгар болхла, өдртән 16 гектар газрт хадсн ургьц өдрә норман хойр холвандн кү-цуглулх бәәсн. Эврәнн эвтә дасмгьга кәдлмшәри, түрүн өдрмүдт 28-30 гектар газрт ургьц цуглулджав, ода болхла энүнә кәдлмшин чинр немәд, өдрә ноорман хойр холвандн кү-цәдз йовна — гидж энд, Анатолий Захарович хәрү өгв.

КПСС-н ЦК-н Пленумин шийдврәр өргмдз авад, ахр цагин эргцд тәрә хуралгьгиг дуусхд, социалистическ дөрлдәнд орсн Петр оньдинд серглнв. Өр цәәв, Петр комбайн деерән суудж авад гарв, кесг тонн сән цевр буудя государствд беллгдәв.

ЗЛЫДАН Эрдни.

Сарпинск района «Путь к коммунизму» колхоз